TOTI
NOTICIARI ARANÉS
Núm. 2
VAL D'ARAN
DIUENDRES 11 DE SETEME DE 1987

ERA NOTÍCIA:

S'a trobat ua necropolis dera edat mieja en Salardú

Des deth passat 14 de Juriòl, enquià eth 30 d'Agost an agut lòc ues excavacions ena Glèisa de Sant Andrèu de Salardú, enes que s'an trobat un conjunt de tombes dera època medieval
Enquià aguesta descubèrta era existéncia d'aguestes tombes ère desconeshuda pes poblants deth parçan.

An participat en aguestes excavacions diferenti tornos d'estudiants de BUP e COU repartits en grops de 28, atau com 12 joeni alemans que collabòren en aguestes faenes arqueològiques organisades per "Institut Català de Serveis a la Joventut".

Moltes d'aguestes tombes sigueren sondejades e ara son ath descubèrt,çò que represente ua expectacion molt grana enes toristes que visiten era Val.

Es directors des trabalhs d'excavacion sigueren, er aparelhador Jesús Gasset e era arqueòloga Lourdes Mazaira, quini manifestèren es sues esperances de qu'es excavacions continuèssen eth propèr an.

Durant es mesi der iuèrn era excavacion serà tapada entà qu'es nheuades no poguen afectar es trobalhes.

Cau senhalar qu'a mès des excavacions deth Camp de Trabalh de Salardú, i a agut descorbiments plan importanti ena vila d' Oliola (Lleida) a on s'an trobat diferentes tombes,ua de quines poderie èster era d'un abat deth Monastèri de Poblet deth segle XIII.

IMPRESI SENSE ADREÇA

EDITORIAU

ETH PASSAT DETH PÒBLE

Cercar en passat ei cercar eth passat.

Es investigacions que solucionen es dubtes istòrics ajuden ath pòble a èster pòble,ajuden a crear era base sus era que se bastís tot eth nòste comportament sociau.

Es investigacions de Salardú mèrquen un important procès de retrobar es nòstes particularitats istòriques.No n'i a pro damb enmarcar eth nòste passat en referéncia ath passat de tot eth Pirinèu, cau indagar es nòstes mès insignificantes particularitats, cau descorbir era mès simple des pèces que mos posque ajudar a recuperar eth coneishement des anteriors poblants d'Aran.

Cèltes,ibèrs,romans,mòros,catars,templèrs,eca.. cau impolsar eth camin que assegure es nòstes particularitats istòriques, era nòsta especiau forma de comportament ath long des ans, ath long des segles.

Era experiéncia inacabada dera Glèisa de Sant Andrèu a de repeti-se enes innombrables lòcs de riquesa arqueològica presents ena Val d'Aran.

AG d'Aran - Toti. Noticiari Aranés (Vielha) 11/09/1987 - Página 1

ASSISTÉNCIA SANITÀRIA DERA VAL ARA "ALTA RIBAGORÇA"

Es municipis deth parçan der Alta Ribagòrça catalana, queden ath marge deth Plan Sanitari deth Pallars, ja qu'an estat incloïts en dera Val d'Aran.

Eth hèt de qu'es pòbles dera Ribagòrça queden adscrits sanitàriament ara Val ei degut a que mentre es comunicacions tamb eth Pallars son dificultoses, er accès tara Val d'Aran se tròbe en aguesti moments en un estat perfècte que serà milhorat tamb er acabament des òbres deth túnel de Vielha.

FOLKLORE ARANÉS

Un còp mès es Grops de Dances "Es Corbilhuèrs" de Les e era "Còlha de Sta.Mª de Mijaran" de Vielha, s'amassèren eth passat dimarç 8 de Seteme entà aufrir ena Plaça dera Glèisa de Vielha, un variat repertòri deth folklòre aranés.

ERA SALUT MENTAL DES ARANESI

Eth Departament de Sanitat dera Generalitat, està elaborant un estudi ena Val d'Aran entà coneísher es besonhs deth parçan en çò que tanh ara salut mental.

Er estudi pren coma base ues enquèstes que s'an hèt a un totau de 400 persones escuelhudes ar atzar.

Eth hèt d'auer trigat ara Val d'Aran entà hèr aguest estudi ei degut a que normalments es lòcs de montanha an estat marginats ena assisténcia as malauts mentals.

En aguesti moments foncione ena Val d'Aran un servici de consulta de salut mental a on i trabalhen un grop d'especialistes que visiten as malauts cada 15 dies.

HÈNT LITERATURA . . . ETH BON DIU E ETH VAQUER

Un dia eth Bon Diu se vestic coma un praube,prenguec un morralet e un baston e se n'anèc pera montanha a demanar caritat per amor de Diu e dera Santa Vèrge Maria.Mès pertot l'insultauen sense dà-li arren,e le lançauen es cans peth miei des cames.

Ath solei cochat, eth Bon Diu no auie encara minjat arren. Alavetz, s'arturèc deuant dera pòrta dera cabana d'un praube vaquèr.

-Vaquèr que sò aciu. Non è encara minjat arren aué. Hè-me sopar e dà-me lhet aguesta net per amor de Diu e dera Santa Vèrge Maria.

-Entra praube. Sajarè de contentà-te.

Eth Bon Diu entrèc laguens dera cabana e se seiguec; alavetz eth vaquèr aucic un vedèth, e le hec a rostir. Dempús deth sopar,eth Bon Diu prenguec un des uassi deth vedèth aucit e diguec:

-Vaquèr,pren toti es auti uassi deth tòn vedèth e plaçà-les dehora sus era pòrta dera tua cabana.

Eth vaquèr obeïc.

Un còp hèt acrò,entrèc ena cabana e deishèc era mitat deth sòn lhet ath Bon Diu e se'n dormic ath sòn costat.

Ara punta deth dia,eth vaquèr ère lheuat.Eth vedèth qu'auie minjat era velha tamb eth praube peishie deuant dera cabana, damb ua esquereta en còth. E aquera esquereta auie per batalh eth uas qu'eth Bon Diu auie apartat era velha.

Es tèrres deth costat dera cabana sigueren cubèrtes pes aigües coma castig pera dolenteria dera gent. E ara i veiguem un lac ena plaça a on èren.

BLADER,J.F.:Contes de Gasconha. II garba.

AUÉ PARLAM DAMB...

DIRECTORA DERA "GALERIA ARTISTAS Y ARTESANOS" M.ª PILAR GINÉS

Ena Galeria "Artistas y Artesanos" de Vielha, son molti es artistes que mos mòstren es sues òbres.

Mª Pilar Ginés mos comente detalhs sus aguesta sala d'art.

-QUE TE MOTIVÈC A CREAR AGUESTA GALERIA ?
-Eth mèn propòsit ère impolsar er Art e dar a coneísher as artistes e totes es sues diferentes produccions.

-INTERÈSSE ER ART ENA VAL ?
-Pensi que òc, pòc a pòc va creishent era aficion gràcies ara faena que desvolopen dus atelièrs de pintura e ceràmica que s'an creat en Vielha,qu'an desvelhat fòrça er interès dera gent,e ei per aquerò qu'eth número de visites as exposicions ei cada còp mès naut.

-ENA VAL, I A MÈS ARTISTES O ARTESANS ?
Creigui que i a es dues causes, ei molta era gent interessada ena pintura,prò era aficion ara ceràmica va creishent coma conseqüéncia dera creacion des atelièrs d'art.

-QUI COMPRE MÈS ÒBRES D'ART, ES FORASTÈRS O ES ARANESI ?
-En un començament èren es forastèrs,prò quan era gent dera val an vist qu'era galeria foncionaue an anat venguent e an anat comprant òbres.

-SON MOLTI ES ARTISTES FORASTÈRS QU'AN PINTAT ES NÒSTI PAISATGES, EN CAMBI ES PINTORS ARANESI NON SE TROBEN TAN MOTIVATS.A QUÉ PENSES QU'EI DEGUT ?
-Jo pensi que com qu'es artistes aranesi viuen aciu no le dan tanta importància ath paisatge perque le ven cada dia, prò se non viuessen aciu segur que le pintaríen..., e dempús pintors, pintors, aciu ena Val non i a guaires.

-QUE PENSES QUE CAU HÈR ENTÀ QU'ER ART EN TOTI ES SÒNS ASPÈCTES DESVELHE ENA VAL E I AGE MÈS ARTISTES?
-Sobertot fomentar er art, hèle a coneísher. Atau, pòc a pòc era gent s'anarà formant.Hèr exposicions e procurar qu'era gent visiten es Galeries dera Val..., desvelhar er interès pes classes de pintura,ceràmica,eca...
En conjunt,creigui que tot açò contribuirà a que se formen boni artistes.
Ei tabé fõrça interessant assistir as inauguracions des exposicions perque te permitissen de conéisher as autors,se pòt parlar damb eri, e atau pòc a pòc te vas formant com artiste e espectador.

Aguesta ei era mia intencion,fomentar er art e desvelhar era creacion, ja sigue, pintura, escultura, ceràmica...

Es objectius deth CENTRE DE NORMALISACION LINGÜÍSTICA DERA VAL D'ARAN son:

- *-Atíer consultes lingüístiques.*
- *-Hèr revirades ar aranés.*
- *-Organisar corsi d'aranés-catalan*
- *-Hèr campanhes de sensibilisacion*
- *-Collaborar en tot çò que represente hèts culturaus aranesi.*

Tot açò entà estiéner eth coneishement dera lengua aranesa e crear es condicions que faciliten eth sòn us en toti es ambits dera societat d'ARAN.

INFORMACIONS

ES SANTS DERA SETMANA

Deluns 14	Exaust. Sta. Creu
Dimarç 15	M. de Diu des Dolors.
Dimèrcles 16	St. Cornèli.
Dijaus 17	St. Robèrt B.
Diuendres 18	Sta. Irèna.
Dissabte 19	Sta. Mª Cervelho
Dimenge 20	St. Eustaqui.

ERA LUA DE SETEME

Eth pujant 1-30 | Eth plen 7 | Eth baishant 14 | Lua naua 23

COLLABORA TAMB ES TÒNS ESCRITS O ARTICLES EN

ToTi
NOTICIARI ARANÉS

*

Eth numero de telèfono der Espitau dera Val d'Aran ei eth 64 00 06 no eth 64 03 36 qu'auiem publicat en num.0 de TOTI.

ToTi
NOTICIARI ARANÉS

EDITE:
Centre de Normalisacion
Lingüística dera Val d'Aran.
C/ Sarriulera s/n
Telf. 64 00 92
25530 VIELHA

DIRECTOR:
Jusèp Loīs Sans Socasau.

COLLABOREN:
Josep Mas Mas
Jovita Ané Sanz
Manuela Ané Brito

DIBOISHANT:
Jordi Tremosa

IMPRIMÍS:
Imprenta Vidal
C/Tunel s/n
25530 VIELHA

DEPÒSIT LEGAL:
L-1328-1987

Es articles o comentaris publicats en noticiari TOTI, son que expresen era opinion des sòns autors.

ETH REMOQUET DERA SETMANA

AG d'Aran - Toti. Noticiari Aranés (Vielha) 11/09/1987 - Página 4